

# DE REFORMATIE

## WEEKBLAD TOT ONTWIKKELING VAN HET GEREFORMEERDE LEVEN

DIE WEE JEUGD VERNIEUWT ALS EENS ARENDS PSALM 103:3

Onder redactie van Prof. Dr K. Schilder.

Medewerkers: Ds F. A. den Boeft, Helpman; Ds E. T. v. d. Born, Amersfoort; Prof. P. Deddens, Kampen; Ds D. van Dijk, Groningen; Ds J. Francke, Rotterdam; Prof. Dr S. Greijdanus, Kampen; Prof. B. Holwerda, Amersfoort; K. v. Hulzen, Groningen; A. Janse, Breda; Dr P. Jasperse, Leiden; Ds B. Jongeling, Sappemeer; Ds H. Knoop, Rotterdam; Dr G. K. Schoep, Den Haag; A. Schilder, Den Haag; Ds J. Smelik, Apeldoorn; Dr H. Smilde, Groningen; D. Stroe, Bussum; Prof. Dr C. v. Til, Philadelphia, Pa, U.S.A.; Prof. C. Veenhof, Kampen; Ds G. Visé, Kampen; Ds F. de Vries, 's-Gravenhage; Ds D. K. Wielenga, Rotterdam; A. Zijlstra, Groningen.

Ale stukken bestemd voor de Redactie zende men aan: Prof. Dr K. SCHILDER, Vloedijk 14, Kampen. Adm.-adres: Oosterbaan & Le Cointre N.V. — Goes.

Postrekening No. 406040. — Telefoon 2424. BUREAU „DE REFORMATIE“ — GOES. Ingezonden papieren worden B.F.P. no. 3266 verzonden deze uitgave wekelijks en is de omvang van dit nummer 8 pag., form. 30 x 41 1/2 cm.

Abonnement: f 4.— per half jaar bij vooruitbetaling. Voor het Buitenland en Ned. Indië f 10.— per jaar. Advertentiën: 10 cent per mm. Losse nummers 20 cent.

INHOUD: Hoofdartikel: Bezwaarden over en onder de Synodocratie, 30. — Uit de Schrift: Wat is erger: een S.D.-er van buiten de kerk, of een individualist van binnen de kerk? (1 Cor. 14: 21a). — Op en om 't kerkplein: Dewijl de tijd kort is.... — Kerkelijk leven: Brieven van de reis: Nogmaals: de belangstelling van Dr H. N. Ridderbos; Geef ons een kerk, en bewaar ons voor de secte; Critiek op de Confessie? I. — Uit het pol. en soc. leven: Arbeid. — Uit de historie: A en B voorheen en thans, 3. — St. u. o. Kerken: Eenheidsmogelijkheid (2 slot). — Groninger Brieven. — Perschoon. — Kerkenieuws.

## HOOFDARTIKEL

### BEZWAARDEN OVER en onder de synodocratie. 30

(Een intermezzo.)

Een uitdaging.

Er is dezer dagen iets geschied, dat, naar het zich laat aanzien, van kerkhistorische betekenis zal worden!

Aan de reeks feiten, welke de geschiedenis van de Gereformeerde Kerken beslissend bepalen, is er namelijk weer een toegevoegd.

Wij willen daar, wel binnen het kader van deze reeks, maar toch den gewonen gang daarvan even onderbrekend, aandacht aan geven en trachten dat gebeuren in het juiste en volle licht te plaatsen.

Wie eenigszins op de hoogte is met het kerkelijk gebeuren in ons „goede vaderland“, speciaal met wat in den gereformeerden hoek geschiedt, weet dat daar wonderlijke dingen plaats grijpen.

Eén ervan is, dat overal en op de meest onbeschaamde en ongeestelijke wijze, de besluiten van de Generale Synodes van 1942-46 worden gesaboteerd en bespot.

Men verhaalt van predikanten, die als hun dat nuttig voorkomt, ronduit verklaren, dat ze zich van de plechtig bezworen en krachtig op de conscientien gebonden leeruitspraken geen zier aantrekken.

Men spreekt van kerkeraden, die per se „bezwaard“, dat wil in dit geval zeggen: de synodale leerbesluiten verachtende, predikanten zoeken en beroepen.

Vestigt men de aandacht op deze feiten, dan antwoordt men u: Ja, zulke dingen zijn mogelijk, maar wie bewijst ze?

Bovendien: zijn de kerken aansprakelijk voor immorele daden van een of meer van haar leden en ambtsdragers? Zijn er niet te allen tijde menschen geweest in Christus' kerk, die bedektelijk afwijkende leerinzen verkondigden?

En inderdaad: voor deze redeneering is wel wat te zeggen.

Al moet daar onmiddellijk aan worden toegevoegd, dat een trouwe kerk, als zij zulke geruchten verneemt, de roeping heeft naar een dergelijke, gesignaleerde verachting van haar leer grondig onderzoek te doen.

Op dit oogenblik is het evenwel zoo, dat in den meest duidelijken en publieken vorm, die denkbaar is, met grooten nadruk en expresselijk, door een ambtsdrager, werkzaam in één van de „Gereformeerde Kerken“, de leeruitspraken worden genegerd, gesaboteerd, gediskwalificeerd en gerefuteerd.

Verschenen is namelijk, enkele dagen geleden, de tweede druk van het bekende boek van Ds J. G. Feenstra, „Onze Geloofsbelijdenis“, waarin op de zoo juist getypeerde wijze met geloofswaarheden, door de gebonden kerken beleden, ten aanschouwe van het gansche kerkvolk wordt omgesprongen.

Nu gaat het ons niet om het feit, dat Ds Feenstra aldus handelt. Dat juist hij zoo doet interesseert en regardeert ons in de huidige situatie niet. Hij moet, wat ons betreft, zelf uitmaken hoe, wat hij thans verricht, in verband met zijn ambtseed, voor God kan worden verantwoord.

Wat ons echter thans wel, en zelfs in hooge mate boelt en bezig houdt is het feit, dat door een predikant, een ambtsdrager, van de gebonden Gereformeerde Kerken een onderdeel van de belijdenis dier kerken, — en dan een onderdeel, dat zij nog pas onlangs heeft vastgesteld; dat zij met zoo diepen ernst tot leer der kerk proclameerde dat zij om de niet-aanvaarding daarvan mannen uit hun ambt waarde, schorste en afzette; dat zij óók nog in haar laatstgehouden, meeste vergadering, als „krachtens het leergezag van Christus' kerk uitgevaardigde“ leeruitspraken, „bindend“ verklaarden — bewust en openlijk loochent!

We willen allereerst de feiten bezien.

Reeds eerder, in het nummer van 28 Juni j.l., hebben we in dit blad op de leer van Ds Feenstra inzake het verbond en den doop gewezen. We citeerden om haar te tekenen o.a. ook zijn verklaring van de Geloofsbelijdenis.

Volkomen terecht kon ieder, die dit toen las, opmerken: „Ongetwijfeld, wat U aanhaalt is door Ds Feenstra geschreven. Het zijn zijn eigen woorden. En ze zijn voor geen misverstand vatbaar. Zij zijn volkomen in strijd met wat de synodes van 1942-46 dienaangaande vaststelden. Maar, U moogt niet vergeten, dat deze uiteenzettingen dateeren uit een tijd lang vóór de synodes zich over deze kwesties uitspraken! Nu Ds Feenstra evenwel, nadat de synode sprak en daarbij zijn beschouwingen nadrukkelijk afwees, zwijgt, moogt U niet anders aannemen, dan dat Ds Feenstra zich bij de verklaringen van zijn synodes heeft neergelegd en conscientieus en scrupuleus aan haar minimum n.l. „niets te leren dat met die leeruitspraken niet ten volle in overeenstemming is“, gehoorzaam is en blijft“.

Inderdaad zoo'n opmerking houdt steek! Maar thans is de situatie grondig gewijzigd! Nu hebben de Synodes gesproken!

En nu heeft Ds Feenstra zijn boek opnieuw in het licht gegeven.

En nu doet zich deze vraag voor: hoe spreekt Ds Feenstra thans?

Het zou nu weer mogelijk zijn, dat Ds Feenstra aan den Uitgever geschreven had: Mijnheer Kok, ik heb geen tijd om mij met dat boek nog eens bezig te houden — drukt U het maar onveranderd af! In dat geval zou men weer kunnen zeggen: „Ja, in het boek van Ds Feenstra is alles wat U noemde ongetwijfeld ook nu weer te lezen, maar, denkt U er om: dat boek is niets dan een onveranderde overdruk van de eerste uitgave! Ook Dr Kuiper heeft wel eens, zelfs nadat hij publiek verklaard had op een bepaald punt van opinie veranderd te zijn, zijn vroegere opvattingen in een nieuwe uitgave van het desbetreffende boek toch nog weer onveranderd laten afdrucken!“

En weer zou men moeten zeggen: Ja, in die opmerking zit wel iets, waar we mee moeten rekenen.

Al moet er weer aanstonds worden bijgevoegd, dat een predikant, die na een belangrijke beslissing van zijn synode een boek schrijft, of opnieuw laat verschijnen, de plicht heeft nauwkeurig na te gaan, of wat

hij in het licht zendt wel geheel en al conform de door zijn synode zoo juist vastgestelde „godelijke waarheden“ is!

Evenwel, óók een opmerking als deze is hier van geenerlei betekenis.

Want Ds Feenstra heeft zijn boek zorgvuldig nagekeken en omgewerkt.

We ontvangen dus in zijn nieuwste publicatie zonder eenige restrictie de weergave van wat hij nu, na de proclamatie van de nieuwe synodale leer over de genoemde kwesties denkt.

We zullen thans meedeelen wat Ds Feenstra over de verschillende in geding zijnde kwesties doceert.

Om het beeld daarvan zoo scherp mogelijk te fixeren, zullen we Ds Feenstra zelf aan het woord laten komen terwijl we dat, wat hij in deze nieuwe uitgave van zijn boek aan datgene wat reeds in de eerste uitgave werd afgedrukt, heeft toegevoegd, met vette letters zullen aanduiden. We kunnen dat te gemakkelijker omdat hij in deze nieuwe editie van wat hij vroeger schreef slechts een enkel woord heeft waggelaten, doch er wel een en ander heeft tusschengevoegd.

We geven eerst enkele uitspraken van Ds Feenstra over den doop.

„Er is wel niemand — zoo betoogt hij — die meent, dat de Doop en de zaligheid elkaar volkomen dekken. Niet alle gedoopten worden zalig. Er zullen zeer velen verloren gaan, die het merk- en veldteeken van den Heere Jezus dragen.“<sup>1)</sup> De Doop werkt de zaligheid niet. De kinderen der geloovigen worden gedoopt, omdat zij behooren tot het verbond der genade. Niet, omdat wij veronderstellen, dat zij wedergeboren zijn, maar omdat wij weten, dat zij bondelingen zijn. Evenals er onder degenen, die belijdenis hebben afgelegd, hypocrieten zijn, zoo hebben wij bij de gedoopten ook te onderscheiden tusschen kaf en koren. „Jakob heb Ik liefgehad en Ezau heb Ik gehaat“. Maar daarom mag de Doop het niet ontgelden.“<sup>2)</sup>

De doop mag het dus niet ontgelden. Maar hoe zit het dan met de vele gedoopten, die niet zalig worden?

Men hoort: „De gedoopten moeten op hun roeping gewezen worden. Zij hebben de beloften des Heeren te aanvaarden door het geloof. Zij moeten wandelen in de wegen des Heeren. Niet zij hebben gekozen, maar Christus heeft beslag op hen gelegd. Er is geen zelfbeschikkingsrecht. In het verbond der genade worden wij, zonder dat wij kiezen, geplaatst. Dat is een groot voorrecht. Daarom zullen zij met vele slagen geslagen worden, als bondelingen door eigen schuld en moedwilligheid verloren gaan. En dat, terwijl zij zoo heerlijke beloften hebben ontvangen.“<sup>3)</sup>

Velen redden zich uit deze moeilijkheid — aldus Ds Feenstra — trachten dit althans te doen, door een „uitwendig“ en een „inwendig“ verbond te construeren. De geloovigen behooren dan tot het „inwendige“, de hypocrieten tot het „uitwendige“ verbond.

Maar van deze theorie moet hij niets hebben!

„Zoo krijgt men — aldus betoogt hij — „een kerkje in de kerk“, en kweekt men lijdelijkheid. Allen, die Christus niet als Koning willen erkennen, kunnen dan zeggen: „wij zijn nooit in het verbond geweest, wij hebben er wel uitwendig bij behoord, maar God heeft ons niet gerekend bij het inwendig verbond, zodat wij feitelijk niet eens echt gedoopt zijn“. Zoo krijgt God de schuld!“<sup>4)</sup>

En met instemming haalt hij een woord aan van Calvijn, dat de sacramenten zoowel aan goeden als

<sup>1)</sup> In den eersten druk stond hier bij „op hun voorhoofd“. <sup>2)</sup> p. 440; <sup>3)</sup> Idem; <sup>4)</sup> p. 441.



aan de kwaden Gods genade aanbieden en aan beiden op niet bedriegelijke wijze de genade van den Heiligen Geest beloven. Doch dat de goddeloozen door hun ongeloof bewerken, dat wat aangeboden is, voor hun van geen voordeel is. „Maar — aldus Calvin — zij kunnen niet maken, dat God niet trouw en de betekenening van het sacrament niet waarachtig zou zijn. De sacramenten behouden hun eigen kracht, opdat zij niet voor ledige en koude schouwspelen gehouden zouden worden. En wij worden vermaand, hoe misdadig de ondankbaarheid der menschen is, wanneer zij de heilzame instellingen Gods door misbruik niet slechts onnut voor zich maken, maar ook veranderen tot hun verderf”.<sup>5)</sup>

En De Feenstra's conclusie, na van Ursinus den uitspraak: „Want alle kinderen der geloovigen zijn in het verbond en in de kerk Gods, tenzij zij zich buiten sluiten” geciteerd te hebben, is deze: „Als wij in het verbond zijn, dan zullen wij, of den zegen ontvangen door het geloof aan de beloften des Heeren, of wij zullen den vloek ontvangen, omdat wij in ongeloof de beloften Gods, die in den doop betekend en verzegeld zijn, hebben verworpen. Daarom willen wij niet spreken van een uitwendig en een inwendig verbond”.<sup>6)</sup>

Naar zijn overtuiging wordt dit ook door belijdenis en Catechismus geleerd.

„De belijdenis zegt: „En voorwaar, Christus heeft Zijn bloed niet minder vergoten, om de kinderkerken der geloovigen te wasschen, dan Hij gedaan heeft om de volwassenen. En daarom behooren zij het teeken te ontvangen en het Sacrament van hetgeen, dat Christus voor hen gedaan heeft”. De Catechismus antwoordt op de vraag: „Zal men ook de jonge kinderen doopen?”: „Ja, mitsdien zij, alzoowel als de volwassenen in het verbond Gods en in Zijne gemeente begrepen zijn, en dat hun door Christus' bloed de verlossing van de zonden en de Heilige Geest, Die het geloof werkt, niet minder dan den volwassenen wordt toegezegd; zoo moeten zij door den Doop, als door het teeken des verbonds, der Christelijke Kerk ingelijfd en van de kinderen der ongeloovigen onderscheiden worden” (vr. 74).

In den Catechismus wordt dus geleerd, dat de kinderen der geloovigen gedoopt moeten worden, want zij behooren tot het verbond der genade, zij ontvangen de beloften des verbonds, zij moeten wandelen in de wegen des Heeren”.<sup>7)</sup>

C. V.

<sup>5)</sup> Idem; <sup>6)</sup> Idem; <sup>7)</sup> Idem.

## UIT DE SCHRIFT

Wat is ERGER:

een „s.d.er” van BUITEN de KERK, of een individualist van BINNEN de KERK?

In de wet is geschreven: Ik zal door lippen van andere talen en door andere lippen tot dit volk spreken.

1 Cor. 14: 21a.

Paulus' eerste brief aan de kerk van Corinthhe is, met name in het veertiende hoofdstuk, een dreigement met het oordeel Gods.

Met welk oordeel?

Met het oordeel der kerkelijke spraakverwarring.

Die is erger dan de Babylonische spraakverwarring.

Bij de Babylonische spraakverwarring ging het zóó toe.

De menschen wilden zich een naam maken; aldus het boek Genesis, Zich. Voor zich. Toen antwoordde de God met een oordeel: op zekeren dag verstonde de een den ander niet meer. De taal van den één werd een gesloten boek voor den ander. De sterkste blind-middelen immers zijn die van de spraak, de taal; toen dit blindmiddel niet meer functioneerde kon, was er meteen de ontbinding. De lippen van den één werden voor den ander tot „vreemde lippen”; de taal van den één was voor den ander geworden tot een „vreemde taal”. De één werd den ander een „barbaar”, d.w.z. zoo iets als een buitenlander. De ramp der vervreemding zette zich in, toen de menschen oecumenisch bezig waren. Ze wilden in oecumenisch verband „ZICH een naam maken”. ZICH, d.w.z. den MENSCH. Den mensch der U.N.O., der vereenigde volken. En toen de één den ander niet meer bereiken kon door de taal, toen de één den ander een „vreemde”, een barbaar werd, toen was die U.N.O. uit elkaar geslagen. En de bouw van haar Grootte Conferentie-Hall ging niet door. Dat was de toren van Babel. Babel betekent „poort-van-God”; en „god” was ditmaal de god der zichzelf als goddelijk praesenteerende oecumenische Mensch. En toen zei God: Ik maak daar Mijn „Babel” van; en daar zinspeelt de Bijbel op de betekenis „verwarring”, die ook in den naam Babel gelegen kan zijn. De HEERE belacht den raad der vol-

ken, en breekt de gedachten der heidenen, die ZICH een naam maken.

Dit negatieve oordeel heeft God toen laten omslaan in een positieven zegen. Hij riep toen uit Abraham en zijn zaad de kerk. Die bond Hij een tijd lang in één natie. Met één taal. En die natie was een volk van typische letterknechten; hoe secuur hebben ze die taal en haar handschriften bewaard! Ze wisten lang niet allen, dat ze waren gepredestineerd tot het conserveren van den bijbel.

Zoo kwam er de kerk. — — —

De kerk nu is het huis, waarin God Jahwe ZICH een naam maakt. Tot Mozes zegt Hij, dat de plaats van den eeredienst, in eerster instantie dus: het altaar, de steen is, waar Hij ZIJN NAAM gedachtenis sticht, ZIJN Naam.

Op den Pinksterdag nu haalt God die kerk uit de banden van die ééne natie, met haar ééne taal uit. Hij laat voortaan de kerk uit ALLE taal en uit ALLE natie en uit ALLE tong vergaderen. Maar dan ook UIT alle taal, en UIT alle natie en UIT alle tong. Hij doet dat door de kracht der prediking van het Woord.

Hier krijgt „Woord” den vollen nadruk.

Maar „prediking” óók.

Er moet in die kerk GEPREEKT worden. Want door het GEHOOR van het gepredikte Woord werkt Hij het geloof, en versterkt Hij het ook. Wie aan de prediking tomt, en de prediking in de volkstaal geen voertuig acht van het werkelijke Woord, die zaagt de stutten onder het oecumenische GODSgebouw weg; en dan komt er vast en zeker een oecumenische BABELS-toren voor in de plaats. Eén van beide: er komt een U.N.O. van vereende volken, die in naam van het natuur-recht ZICH weer een naam gaan maken, en daarmee den Antichrist den weg bereiden voor zijn verschijning, b.v. door een U.N.E.S.C.O., een opvoedings-instituut voor alle sjouwleren en opperlieden van den Babelstoren, die opnieuw wordt opgetrokken, OF: er komt een U.C.O., een organisatie van vereende KERKEN, gebaseerd niet op natuur-recht, doch op geschreven Woordrecht, getrouwd aan de prediking, die hare zijds vertrouwd wordt als van God gegeven bindmiddel voor die menschen Gods, die HEM Zijn naam gunnen, en dus ZIJN Naam, geopenbaard en gespeld in dien van Jezus Christus, den Christus-der-Schriften, gedachtenis willen gaan stichten. Niet bij steenen altaren, maar in de „altaren-der-harten”, waar de dankoffers bereid worden voor de aán-gebrachte verlossing.

Geen wonder dan ook, dat na Pinksterfeest de Satan doet wat hij kan, om nu die kerk te infiltreren zóó, dat dat machtige bind-middel, hetwelk God aan Zijn menschen gaf, n.l. het GEHOOR van het gepredikte Woord, zijn krediet kwijt raakt, en niet meer vertrouwd wordt in zijn kracht. Als Satan dat GEHOOR belemmeren kan, dan ligt de kerk voor hem bloot als een terrein, waarop Babels spraakverwarring kan worden „gewroken” door een da capo in den vorm eener CHRISTELIJKE, en dan nog wel KERKELIJKE spraakverwarring. Neem, hetzij op de manier der mystiek van de middeleeuwen, hetzij naar den trant der Wederdoopers uit de dagen van Calvin, hetzij op de wijze van Barth, Brunner, Van der Leeuw, Van Ruler en tutti quanti, aan de kerk het geloof in de goddelijke werkzaamheid, en kracht (efficacia) van het GEHOOR van het GEPREDIKTE werkelijk goddelijke Woord af, en Satan heeft zijn zin. Zet zulke profeten in de aula van de Theologische Hoogeschool van de dusgenaamde Gereformeerde Kerken in Nederland te Kampen, Oudestraat 6, en hij heeft zijn weg al aardig zien bereiden. Ja, word nu maar boos. Maar vraag dan ook nooit meer om „ontdekkende” of „concrete” prediking. Of anders: weerleg. —

Paulus, lang geleden, heeft er van gehoord, hoezeer de kerk van Corinthhe alzóó aan Satan ten prooi gevallen was. De menschen, die pas door de prediking van Paulus vereenigd waren tot kerk, hadden in Corinthhe de LIEFDE voor het GEHOORDE gepreëte Woord verlaten. En ze waren nu VERLIEFD geworden op het niet-meer-hoortbare individualisten-gedoe van bizarre zielen. Ze spraken daar in Corinthhe in „tongen”. Niet in heusche vreemde talen, die altijd nog duizenden menschen, soms miljoenen, tot bind-middel dienen; zooals het op den Pinksterdag geweest was, toen, door een SPREEK-wonder, God zijn eigen groote werken had laten verkondigen in leders taal-van-den-dag. Neen, in Corinthhe sprak men in „tongen”. Dat wil zeggen: in een soort van geest-verrukking, die men zóómaar aanzag voor Geest-verrukking. De verrukking van den éigen geest werd zóómaar aangezien voor een verrukking van wége Gods Geest. Hier een broeder, die zóó ontzaglijk gespannen kon hiden, dat hij straks, vanwege de pure spanning van zijn nerveuzen geest, de heele gemeente vergat en een monoloog tegen den hemel begon; men kon hem niet meer volgen. Ginda een zuster, die zóó was meegesleept door God..... of zichzelf, dat ze allerlei onverstaanbare klanken uitstootte. Geen menschenkind kon er uit „wijs” worden. Dus kon ook geen mensch meer eruit „wijs-woorden-tot-zaligheid”. Maar in Corinthhe vonden ze dat „niet-er-uit-wijs-kunnen-woorden” zóó mooi, dat ze dat heele probleem van wijs-woorden-tot-zaligheid maar vergaten. Ze HOORDEN

heel wat klanken; maar ze hoorden het geklank niet, ze hoorden geen gepredikt Woord. De preek kreeg geen kans meer. Wat zou trouwens „zoo'n preek”. Pathos, meneer, pathos! Extase, mevrouw, extase! Geen „kanalen”, m'n goeie man, zooals die dorre letterknechten, die met tekst-en-UITLEG komen; want een kanaal-tje is maar zoo'n alledaagsch menschen-gedoente. Maar bruisende rivieren. Klateren moet het in Gods huis, niet „klinken”. Klinkende wóórden, nu, daar zegt een beschááfd mensch niet veel goeds van. Maar klaterende stróómen-van-Geest-in-lievelingsgeesten, dat is het ware. Zie hier een nota ecclesiae, een ken-merk der levende kerk. Laat Mozes (Deut. 18) maar zeggen, dat de heidenen zweren bij aristocraten-figuren met veel geheimzinnigheid, zooals guichelaars, tovenaars, waarzeggers, doodenbezweerders, en dat Jahwe nu aan Mozes' kerkvolk een Profeet (plus een profeten-stand) zal zenden naar wien men HOOREN moet, en die net zoo één is als Mozes zelf, een man, op wien ge desnoods vitten kunt, die vlak naast u kan gaan zitten, uit uw broederen, uit uw volk, met uw eigen bind-middel-van-taal. Mozes, — dat is al zoo lang geleden. Neen, maar Korinthe. Geest-vervoering. Mystiek. Ont-rukking. Ont-wording. Ont-likking. Pathos. Wolkbreuk. Een gat-in-den-grond (Hohlräum!). De vaste bodem, waarop op iedereen, Jan Rap en zijn kerkmaat, kan gaan stáán, onderwoeld, ópgebroken, wég.....

Ha, zegt Paulus, maar dat kén ik.

Dat kén ik, als daar iemand staat te praten tegen God, maar niet staat te SPREKEN ONDER DE MENSCHEN. Dat kén ik, als de geest van den profeet niet meer den profeet onderworpen is; als de dusgenaamde profetie er met den profeet van door gaat. Dat kén ik, als de bidder zijn zelf-controle kwijt is; als het dusgenaamde gebed er met den bidder van door gaat, met hem op-den-loop-gaat. Dan is de geest van den bidder niet meer aan hem onderworpen. Dan spreekt de man geen STICHTING, geen op-bouw van de kerk. Hij is dan zóó erg met zichzelf bezig, dat hij vergeet zijn steentje te leggen op het plekje, waar God hem aan het werk gezet heeft, boven op den steiger van het gebouw, dat de ANTI-BABEL-TOREN heet, het kerkgebouw, waar God-Jahwe ZIJN naam gedachtenis wil hebben gesticht. Ge-sticht.

En dan dreunt Paulus het door de kerk: ziet ge nu niet, dat hier bij u de één den ander een barbaar wordt? Barbaar betekent hier niet zoo iets als: leelijk, ruwaard, wreedaard, monster. Het wil hier alleen maar zeggen: buitenlander, vreemde.

O neen, we hooren Paulus niet zeggen, dat die broeder van daareven, die zóó mooi kon bidden, dat hij heelemaal weg-raakte in de gemeente-vergadering, of die zuster, die was gaan gillen, zulke slechte monsterachtige menschen waren. Hij blijft af van hun geestelijk leven, en Gods mogelijkheden daarin. Hij zegt zelfs, dat het best kan wezen, dat in sommigen hunner, of misschien zelfs bij hen allen, tot op zekere hoogte Geestes-werkingen na-werken. Maar hij protesteert: de Geest-van-zondagmorgen, wel, dat is de Geest-der-vergadering. Hij sticht gemeenschap. Hij wil u samen wat laten HOOREN, waar ge houvast aan hebt, gij met uw babies, en uw op-groeijende jeugd. En als die Geest op zondagmorgen zegt: nu sloeg zooveel de toren van Corinthhe den slag van negen uur, en nu is het MIJN tijd voor een bind-middel-van-en-voor-ALLEN, dan moet ook de vroomste ziel oppassen, Mij niet in den weg te gaan staan, om te zeggen: maar kijkt nu eens naar mij, aristocraat-van-geest-en-Geest, hoe „mooi” ik wel ben, en houdt allemaal den adem in, en uw tong stil, vooral de voorganger. Paulus zegt: ik heb ook wel „ervaring” van zulke dingen. Maar als ik in de VERGADERING ben, wel, dan wil ik liever vijf woorden zeggen waar ik bij kan, en gij ook, dan tienduizend woorden in een „tong” waar niemand meer hou-vast aan heeft. Niet „kijken” naar een mensch, maar hóóren naar God; dat is hier de vrucht des Geestes.

En nu wordt Paulus zóó streng, dat ze bij ons vandaag zouden zeggen: het is een schandaal. Hij zegt: ik kén dat, ik kén dat. Reeds Jesaja sprak er van. In de wet, d.w.z. in het Oude Testament (den toenmaligen bijbel) is ervan geschreven. Daar staat óók al zoo iets geteekend, als gij hier in Corinthhe zoo prachtig vindt. Alleen maar: daar heet het rondweg: een vloek, een oordeel.

Hij zegt: lees maar eens Jesaja 28. Daar zegt de profeet de waarheid aan de valsche profeten en de luie, hun ambt vergetende priesters van Jeruzalem, de hoofdstad. Het kerk-centrum. De vooraanstaande lieden van de kerk. Praedadviseurs-over-heel-de-linie. Hij pakt ze nog al hard aan, na vs. zeven. En als Jesaja hen zoo streng critiseert, dan nemen zij zelf het woord, en zeggen in koor: denkt die man soms, dat wij kleine jongens zijn? Wij zijn toch óók vakmensen? Wij krijgen toch óók orakels, en zoo? Die man, zeggen ze, met zijn onophoudelijke kritiek, die kent geen vrijheid, geen blijde-boodschap. Hij kent geen begrippen als „vergunning” en „mogen” en „ieder-zijn-ruimte-gunnen”. Hij is een echte drijver; het is bij dien man allemaal „moeten”, wat de klok slaat. Bij hem is het gebod op gebod, regel op regel, hier een beetje, daar een beetje, altijd heeft hij wat.

En als ze zoo hem smalen, dan weerspreekt Jesaja: